

27. BRUNO KREISKY TÁVIRATA KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Stockholm, 1945. március 1.)

Club of Austrian Socialists in Sweden sends most sincere congratulations.

PIL 704. f. 81. ó. e. (távirat)

*

A Svédországi Osztrák Szocialisták Klubja legőszintébb szerencsekívánatait küldi.

28. A SVÉDORSZÁGI VILÁGOSSÁG-CSOPORT TÁVIRATA KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Solma, 1945. március 1.)

Világosság Group congratulates you as Hungarian freedom struggles most competent leader and working classes and farmers sincere friends on seventieth birthday. We renew loyalty oath to our president Károlyi.

Bognár Chairman

Balog Secretary

PIL 704. f. 81. ó. e. (távirat)

*

A Világosság-csoport gratulál Önnek, a magyar szabadságküzdelem elismert vezérének, a munkásosztály és parasztság őszinte barátjának hetvenedik születésnapján. Megújítjuk hűségünknek elnökünknek, Károlyinak.

Bognár elnök

Balog titkár

29. KÁROLYI MIHÁLY R. W. SETON-WATSONHOZ

(London, 1945. március 8.)

Dear Mr. Seton-Watson

I want to thank you and Mrs. Seton-Watson fullheartedly for having arranged the gathering yesterday.

I feel especially honoured that you took the chair on this occasion, and I was deeply touched by the words you addressed me and my wife. Let me add that I am proud that I can call an eminent European as yourself as my personal friend since five and twenty years.

Please, will you convey my thanks to Mrs. Seton-Watson for having acted as host at the Birthday Party of yesterday which gave still more importance to this festivity.

Yours very sincerely

London University, Institute of East European and Slavonic Studies, R. W. Seton-Watson Papers (eredeti)

*

Kedves Mr. Seton-Watson,

Szeretnék tiszta szívből köszönetet mondani Önnek és Mrs. Seton-Watsonnak a tegnapi összejövetel rendezéséért.

Különös megtiszteltetés számomra, hogy Ön elnökkölt ez alkalommal, és mélyen meghatottak hozzám és feleségemhez intézett szavai. Hadd adjak kifejezést büszkeségemnek, hogy immár huszonöt éve személyes jó barátomnak nevezhetek egy olyan kiváló európeért, mint Ön.

Kérem, tolmácsolja köszönetemet Mrs. Seton-Watsonnak, amiért a tegnapi születés-napi parti háziasszonyaként még több jelentőséget adott ennek az ünnepélynek.

30. KÁROLYI MIHÁLY HAJNAL JENŐHÖZ

(London, 1945. március 21.)

Kedves Hajnal,

Ennyi sok szomorú év hosszú szünete után jólesett hallani magáról.¹ Örültem, hogy emlékezetembe idézte a Párizsban eltöltött vihar előtti hónapokat. Sosem fogom elfelejteni azt a sok apró, de számomra nagy fontossággal bíró kedvességet, amelyekkel akkor elhalmozott. Nagyon megkönnyítette velük az életemet. Emlékszem, mint hurcolt egyik orvostól a másikhoz, hogy gyógyítsák köszvényemet, és azt sem felejttem el, hogy ezek a derék orvosok ingyen gyógykezelték. Vajon mi lett velük? Bevallom, a nevükre már nem emlékszem. Jólesett az a cikk is, amit kedves sógornómról² írt, aki magát mindig mint igaz barátot emlegette, s akivel szemben olyan nagy rokonszenvet érzett. No de hagyjuk, nem akarok tovább az emlékekről és drága halottainkról beszélni, mert akkor nem tudnám abbahagyni. Sok emlék gyűlt össze az évek során, és sokan eltávoztak mellőlünk.

Maga jól ismer engem, és minden részletében ismeri gondolkodásmódomat. Jól tudja, hogy gondolkodásom legfőbb jellegzetessége a meg nem alkuvás. A Horthy-magyarokban Amerikában az egyebütt semmiképpen sem tudok megbízni, és mégis, ha még velük is hajlandó vagyok együttműködni, ezt kizárólag a magyar nép érdekében teszem. Semmi kétség aziránt, hogy másképpen képzeltem el a győzelmet. Tisztában és egyenesebb vonalon s mindenestre úgy, hogy a mi eszméink, amelyek a tényleges, a humánus szocializmust akarták megvalósítani, jobban kidomborodjanak. Nos hát ez nem így történt. De mikor volt a történelem során olyan harc és olyan győzelem, amelyből hiánytalanul, tisztán emelkedett volna ki az eszme? És bármilyen fájdalmas legyen is számunkra, tartozunk magunknak azzal az önkritikával, hogy a mi elméletünkön felépített politika nem alkalmazható a gyakorlatban. Az eszme betű szerinti alkalmazásából mindig szélmalomharc lett, és az ügy Thermidorokban vérzett el. A Thermidorok ellenére valami azonban mégis megvalósult, és például a francia feudalizmust még a restauráció is hiába próbálta életre galvanizálni. A mi elgondolásunkat nem egy külső, hanem egy a realitásokkal hidegen szembenéző belső Thermidor számolta fel, ami végeredményben összehasonlíthatatlanul kedvezőbb az eszme számára, mert hiszen nem adtunk alkalmat az ellenfélnek arra, hogy többet semmisítsen meg belőle a kelleténél. Ez csak akkor következhetne be, ha mi továbbra is szélmalomharcot vívnánk. Ne feledjük el, hogy például az az elképzelésünk, miszerint a proletariátus az egyetlen osztály, amelyre építenünk kell, teljesen idejét múlta, mert hiszen a technikai fejlődés egyre nagyobb mértékben teszi feleslegessé ezt az osztályt, s egyúttal a jelentőségét is lefokozza. A tervgazdaság szükségszerű és elkerülhetetlen térhódításával, a gazdaság adminisztrációjával foglalkozó réteg lassanként nagyobb lesz, mint maga a termelő proletariátus, ami egymagában elegendő arra, hogy a társadalmi struktúrát gyökeresen átalakítsa. Az az idő egyszer s mindenkorra elmúlt, amikor egy tudatos forradalmi kisebbség a saját életszemléletét, társadalomszemléletét dinamikájánál és súlyánál fogva a széles tömegekre rá tudta erő-